

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 384/2025 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen hoitotarvikkeiden yhdenvertaisesta saatavuudesta ja kansallisesta hoitotarvikejakelun ohjauksesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Pia Sillanpään /ps ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 384/2025 vp:

Miten hallitus aikoo varmistaa yhdenvertaisen ja yksilöllisten tarpeiden sekä hoitosuositusten mukaisen hoitotarvikejakelun diabetesta sairastaville,

katsooko hallitus tarpeelliseksi nykyistä terveydenhuollon toimintaympäristöä koskevien, päivitettyjen kansallisten hoitotarvikejakelua koskevien ohjeiden laatimisen hyvinvointialueille,

kuinka hallitus aikoo edistää uusimman diabeteksen omahoidossa käytettävän teknologian, kuten glukosensoreiden ja älypumppujen, käyttöönottoa Suomessa, ja

kuinka hallitus aikoo toteuttaa hyvinvointialueiden hoitotarvikejakelun valvontaa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Terveydenhuoltolain (1326/2010) 24 §:n 1 momentin mukaan hyvinvointialueiden on järjestettävä alueensa asukkaiden sairaanhoitopalvelut, johon sisältyvät hoitosuunnitelman mukaiset pitkäaikaisen sairauden hoitoon tarvittavat hoitotarvikkeet. Terveydenhuoltolain 25 §:n mukaan myös kotisairaanhoidossa käytettävät hoitosuunnitelman mukaiset pitkäaikaisen sairauden hoitoon tarvittavat hoitotarvikkeet sisältyvät hoitoon. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetuin lain (734/1992) mukaan pitkäaikaisen sairauden hoitoon liittyvät hoitotarvikkeet ovat käyttäjilleen maksuttomia.

Hyvinvointialueiden vastuulla on järjestää niille säädetyt tehtävät laissa säädetyin mukaisesti. Sosiaali- ja terveysministeriö on jo vuonna 2013 antamassaan kuntainfossa korostanut, että sairauden hoitoon kuuluvien hoitotarvikkeiden jakelun tulee perustua aina yksilöllisesti määriteltyyn tarpeeseen ja terveydenhuollon ammattihenkilön suorittamaan arviointiin ja seurantaan. Hoitotarvikkeiden yksilöllinen tarve tulee kirjata potilaan tai asiakkaan hoitosuunnitelmaan julkisessa terveydenhuollossa. Kuntainfossa otetaan kantaa myös diabetesta sairastavien tarpeisiin, ja

esimerkiksi todetaan, että hoitotarvikejakelun pääsääntönä on potilaan yksilöllinen tarve, joten kunta ei voi asettaa ehdottomia tarvikkeiden enimmäismääriä.

Hoitotarvikkeita koskeva lainsäädäntö ei ole muuttunut sitten mainitun kuntainfon antamisen jälkeen, paitsi järjestämisvastuu on siirtynyt kunnilta hyvinvointialueille. Sosiaali- ja terveysministeriössä ei ole valmisteilla uutta ohjeistusta hoitotarvikkeisiin liittyen. Sosiaali- ja terveysministeriö kuitenkin osana hyvinvointialueiden yleistä ohjaustehtäväänsä korostaa yhdenvertaisuutta palveluiden toteutumisessa. Valtioneuvoston vahvistamissa hyvinvointialueiden tehtäviä koskevissa valtakunnallisissa tavoitteissa vuosille 2025–2029 todetaan, että sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän on turvattava yhdenvertaiset, laadukkaat, vaikuttavat ja kustannustehokkaat palvelut koko väestölle. Yhdenvertaisuuden toteutuminen tarkoittaa palveluissa sitä, että ihminen saa yksilöllisen tarpeensa mukaiset, riittävät ja laadukkaat palvelut.

Pääministeri Orpon hallituksen ohjelmassa ja valtakunnallisissa tavoitteissa painotetaan palvelujärjestelmässä annettavien palveluiden vaikuttavuutta ja kustannusvaikuttavuutta. Vaikuttavien hoitomenetelmien, mukaan lukien teknologioiden, käyttöönottoa arvioidaan niin sanotuissa HTA- (health technology assesment) ja mini-HTA-arvioinneissa. Hyvinvointialueilla näitä arvioita tekevät arviointiylilääkärit. Erikoissairaanhoidon keskittämistä koskevan asetuksen (582/2017) nojalla menetelmien arvioinnissa tehdään alueellista ja valtakunnallista yhteistyötä. Hallitusohjelmaan perustuen sosiaali- ja terveysministeriö on käynnistänyt hankkeen (STM025:00/2025), jonka tavoitteena on kansallisen terveydenhuollon menetelmien arviointitoiminnan ja organisoitumisen rakenteiden uudistaminen ja vahvistaminen. Tavoitteena on organisoitumismalli, joka tehostaa terveydenhuollon menetelmien arviointia ja edistää terveydenhuollon vaikuttavien menetelmien ja parhaiden käytäntöjen käyttöönottoa. Hankkeen tavoitteena on siten edistää vaikuttavuusperustaisuutta ja yhdenvertaisuutta sekä alueellisesti että väestö- ja potilasryhmien välillä. Sosiaali- ja terveyshuollon valvonnassa on vuoden alusta 2026 tapahtumassa merkittävä muutos, kun uusi valtion Lupa- ja valvontavirasto aloittaa toimintansa. Virastoon siirtyvät Sosiaali- ja terveydenhuollon valvontavirastolla ja aluehallintovirastoilla olevat sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaa koskevat tehtävät. Tavoitteena on tehostaa ja yhdenmukaistaa viraston valtakunnallista ohjausta sekä edistää kansalaisten ja yritysten yhdenvertaisuutta yhtenäisen lupa- ja valvontatoiminnan myötä. Muutoksen tavoitteena on entistä tehokkaammin mahdollistaa viraston koordinoitu ja tehokas strateginen ohjaus, tavoitteiden asettaminen ja niiden seuranta.

Helsingissä 28.11.2025

Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso